

A fizetésektelenség megállapításának legújabb problémái figyelemmel a 2017. évi XLIX. törvény rendelkezéseire is

Vitaindító a Pécsi Ítéltáblán 2017. május 12-én megtartott felszámoló bírói
konzultációhoz
(Az elfogadott álláspont a szövegben dőlt betűvel szerepel.)

I. A Cstv. 27. § (3) bekezdésén alapuló fizetési felszólítás hatályosulásával kapcsolatos visszatérő problémák

I. „nem kereste” jelzéssel visszaérkezett küldemény jogi megítélése

Az elmúlt években tartott megbeszéléseken visszatérő problémaként került elő, hogy nincs egységes álláspont az úgynevezett „nem kereste” jelzéssel visszaérkezett – a Cstv. 27. § (3) bekezdése szerinti – fizetési felszólítás jogi megítéléséről, jogegységi eljárás kezdeményezésére nem került sor.

A Cstv. 27. § (3) bekezdése szerint, amennyiben a (2) bekezdés a) pontjában meghatározott iratokat postán küldték, azokat a tértivevény külön szolgáltatással feladott könyvelt küldemény átvétele esetén a tértivevényen feltüntetett átvételi időpontban, más könyvelt küldemény esetén pedig ellenkező bizonyításig a feladástól számított 5. munkanapon a belföldi címzetthez megérkezettnek kell tekinteni.

A Kúria az EBH2016. G.2. szám alatt közzétett döntésében a vitát „lezárva” egyértelműen állást foglalt. E szerint a Cstv. 27. § (3) bekezdés 1. és 2. mondata együttes nyelvtani értelmezésével helytállóan az a következtetés vonható le, hogy a jogalkotó változatlanul a felszámolási eljárást megelőző fizetési felszólítás esetén – az adós cég jövőbeli státuszára gyakorolt jelentős hatása okán – annak az adós általi kézhezvételét, az ehhez kapcsolódó tényleges tudomásszerzést követeli meg. Ezt az értelmezést támasztja alá a Cstv. 27. § (2c) bekezdése is, amely a fizetési felszólítás tartalmi követelményeit a követelés adós általi azonosításához szükséges adatok előírásával, a teljesítés elmaradásának jogkövetkezménye kötelező megjelölése mellett határozza meg. Ez az anyagi jogi nyilatkozat a Cstv. speciális törvényi rendelkezései alapján másként hatályosul abban az esetben, ha a fizetési felszólítás a Cstv. 27. § (2) bekezdés a) pontjában meghatározott fizetésektelenségi okhoz szükséges feltételeként kerül postai úton, akár tértivevényes, akár tértivevény nélküli más könyvelt küldeményként az adós mint címzett részére feladásra. A Cstv. 27. § (3) bekezdése ilyen értelmezése nem áll ellentétben a 4/2003. PJE határozat indokolása 3.) pontjában foglalt, a hitelező felülvizsgálati kérelmében hivatkozott indokolással sem, különbséget kell ugyanis tenni a Cstv. 27. § (2) bekezdés a) pontjában meghatározott (1.) fizetési

felszólítás, valamint a Cstv. 27. § (3) bekezdésben foglalt, a (2c) bekezdés szerinti tartalmú fizetési felszólítás (2.) között, ezt a különbséget a jogegységi határozat is hangsúlyozza. Az első fizetési felszólítás körében ugyanis a Cstv. 27. § (3) bekezdés első mondatában található kézbesítési vélelem nem alkalmazható, az ugyanis a hitelező írásbeli fizetési felszólítását tartalmazó iratokra utal vissza, és nem a hitelezőnek az adós részére megküldött igénybejelentést tartalmazó számlájára, illetve fizetési felhívására. Ezen különbségtétel mellett a jogegységi határozat az első fizetési felszólításnak az adóssal való bizonyított közlését hangsúlyozza, mely mellett az anyagi jogi nyilatkozatok hatályosulásának általános szabályaiból és az ehhez kapcsolódó bírósági gyakorlatból kiindulva állapítja meg, hogy abban az esetben, ha az adós a küldemény megismerését a saját magatartásával akadályozza, az úgy tekintendő, hogy a küldemény az adós számára ismertté vált. A postai szolgáltatásokról szóló 2012. évi CLIX. törvény (Posta törvény) kézbesítési szabályai alapján megállapítható, hogy a tértivevény külön szolgáltatással feladott postai könyvelt küldemény, valamint a más könyvelt (ajánlott küldemény) kézbesítésére vonatkozó szabályok között különbség van abban, hogy a tértivevényes szolgáltatás esetén nem csupán a kézbesítés bizonyítható módú elismertetésére kerül sor a jogosult átvevővel, hanem a tértivevény szolgáltatás esetén a postai szolgáltató által, a kézbesítés napja, továbbá a jogosult átvevő neve, és aláírása is rögzítésre kerül, melyet tartalmazó okirat a feladóhoz visszajut. A nem tértivevényes könyvelt küldemény (ajánlott küldemény) kézbesítése esetén a feladó a postai szolgáltatótól a kézbesítés pontos időpontjáról is nem értesül, ezért szükséges a Cstv. 27. § (3) bekezdésében a kézbesítés időpontjának vélelmezett meghatározása. A tértivevényes külön szolgáltatással feladott könyvelt küldemény esetén a Posta törvény 2.§ 40.) pontjában meghatározott tartalmú okirat feladóhoz való visszajuttatása okán ilyen vélelem megállapítására nincs szükség. A tértivevény külön szolgáltatás nélkül feladott könyvelt ajánlott postai küldeményben megküldött fizetési felszólítás vélelmezett időpontjával szemben a címzett bizonyíthatja, hogy a postai küldemény hozzá más időpontban vagy egyébként nem érkezett meg. A fizetési felszólítás adós általi kézhezvétele feltételkénti meghatározása mellett, amennyiben a más könyvelt (ajánlott) **küldemény a hitelezőhöz „nem kereste” jelzéssel érkezik vissza, úgy az a vélelmezett kézbesítési időponttal szemben a kézbesítés hiányának kétséget kizáró bizonyítéka.**

A Kúria álláspontja szerint annak, hogy az adós mint címzett a postai küldeményt milyen okból nem vette át, ilyen értelmezés mellett nincs jelentősége, egyebekben az anyagi jogi nyilatkozatok hatályosulásának Ptk. -beli szabályából is az következik, hogy a jognyilatkozat hatályosulása szempontjából nincs jelentősége a címzett jó- vagy rosszhiszeműségének. A Cstv. 27. § (3) bekezdése megfogalmazása során a jogalkotónak a jogbiztonság és az alanyi jogok érvényesíthetősége, valamint az ezek közötti arányosság figyelembevételével kellett mérlegelnie, hogy a fizetési felszólítás mint jognyilatkozat postai kézbesítése hiányának a kockázatát a hitelezőre vagy az adósra telepíti-e, a postai küldemény adós általi kézhezvételének megfogalmazásával a jogszabály ezt a kockázatot a hitelezőre telepítette.

Összegésként a Kúria kimondta, „hogy a Cstv. 27. § (3) bekezdésén alapuló fizetési felszólítás olyan anyagi jogi, címzett, egyoldalú nyilatkozat, amelynek hatályosulásához a Ptk.-ban foglalt szabályoktól eltérően, a Cstv. speciális szabályozása nemcsak annak az adóshoz mint címzetthez postai úton történő megérkezését, de a kézhezvételén alapulóan arról az adós tényleges tudomásszerzését is megköveteli.”

2. A Cstv. 2017. évi módosításával (2017.éviXLIX. tv) előálló helyzet:

A Cstv. módosításáról 2017. április 12-én az Országgyűlésnek benyújtott törvényjavaslat érinti a Cstv. 27. § (3) bekezdését is. (2017. május 15-én az Országgyűlés a törvénymódosítási javaslatot elfogadta, hatályba lépése a kihirdetést követő második hónap első napja.)

A törvénytervezet 9.§ (2) bekezdése szerint a Cstv. 27. § (2c) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2c) A (2) bekezdés a) pontja szerinti esetekben akkor lehet az adós vitatását megállapítani, ha érdemben kétségbe vonja a fizetési kötelezettség jogcímét, fennállását, esedékességét, mértékét vagy összegét. Az adós vitatásának legkésőbb a hitelező fizetési felszólításának kézhezvételét megelőző napig írásban van helye. Amennyiben az adós vitatása elkésett, a tartozás adós általi megfizetése nem minősül tartozáselismerésnek, és a teljesítés polgári peres eljárásban történő visszakövetelését nem zárja ki.”

A 9. § (3) bekezdés szerint a Cstv. 27. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A (2) bekezdés a) pontja szerinti esetekben a fizetési felszólításban meg kell jelölni az adós tartozásának jogcímét, összegét és a teljesítési határidőt, továbbá meg kell meghatározni azt a végső határidőt is, amelynek eredménytelen elteltét követően a hitelező meg kívánja indítani a felszámolási eljárást vagy egyéb jogi úton kívánja érvényesíteni a követelését. **Ha a fizetési felszólítást a hitelező postán kívánja eljuttatni az adósnak, azt térítvevény külön szolgáltatással feladott postai könyvelt küldeményként kell elküldenie, a küldeményt a feladástól számított 30. munkanapon akkor is a címzett által kézhez vettnek kell tekinteni, ha**

- a) a postai kézbesítési szabálya szerint a kézbesítés akadályozott,**
- b) a küldemény átvételét a címzett megtagadta, vagy**
- c) a postai szolgáltató által rendelkezésére tartott küldeményért a címzett nem jelentkezett.**

A törvénytervezet 9. §-hoz fűzött indokolása szerint a Cstv. 27. § (2c) és (3) bekezdésében

logikusabb elrendezésre kerülnek az adósnak a vele szemben érvényesíteni kívánt követelés vitatására vonatkozó szabályok. A (3) bekezdésben továbbá az adós részére címzett – a felszámolást megelőzően foganatosított – írásos felszólítás tartalmi elemei, továbbá a felszólítólevél postai úton történő eljuttatásának szabályai kerülnek kiegészítésre.

Értelmezésre szorul Cstv. 27. § (3) bekezdés a) pontja, mely szerint a feladástól számított 30. munkanapon akkor is a címzett által kézbesítettnek kell tekinteni, **ha a postai kézbesítési szabályok szerint a kézbesítés akadályozott.**

A postai szolgáltatások nyújtásának és a hivatalos iratokkal kapcsolatos postai szolgáltatás részletes szabályairól, valamint a postai szolgáltatás szabályairól rendelkező 335/2012. (XII.4.) Kormányrendelet 25.§ (1) bekezdés a)-g) pontja rendelkezik arról, hogy a postai kézbesítési szabályok szerint mikor tekinthető a kézbesítés akadályozottnak.

Korm.25. § (1) A postai szolgáltatón kívül álló okból kézbesíthetetlen a postai küldemény a címzett részére, ha

a) a küldemény címezése vagy címe nem megfelelő, vagy a cím nem létező, továbbá ha a címhely azonosításra nem alkalmas, vagy az nem egyértelmű (jelzése: cím nem azonosítható),

b) a címzett a címen nem egyértelműen azonosítható, vagy – különösen a 26. § (3) bekezdése szerint tett bejelentés alapján – nem ismert (jelzése: címzett ismeretlen),

c) a címzett vagy egyéb jogosult átvevő a kézbesítésről szóló értesítésben megjelölt határidő lejártáig a rendelkezésére tartott küldeményért nem jelentkezett (jelzése: nem kereste),

d) a 24. § (1) bekezdése szerinti kézbesíthetlenségi ok áll fenn (jelzése: átvételt megtagadta),

e) a címzett – a 26. § (3) bekezdése szerinti bejelentés tartalma alapján – elköltözött (jelzés: elköltözött),

f) a levélszekrénybe történő elhelyezéssel vagy személyes átadással történő kézbesítés vagy az értesítő hátrahagyása nem lehetséges (jelzése: kézbesítés akadályozott).

g) a 26. § (3) bekezdése szerinti bejelentés vagy nyilatkozat alapján a természetes személy meghalt, a szervezet megszűnt (jelzése: bejelentve: meghalt/megszűnt).

(2) A kézbesíthetlenség (1) bekezdésben meghatározott okát a postai szolgáltató az ott meghatározott jelzésnek megfelelően köteles a kézbesítési okiraton vagy az aláírást rögzítő egyéb technikai eszközön, valamint a küldeményen vagy a kísérőokiraton feltüntetni, valamint a postai küldeményt a feladónak visszakézbesíteni.

Egységes álláspont szerint az idézett törvényi rendelkezésből az következik, hogy a Cstv. 27.§ (3) bekezdés a) pontja szerint a kézbesítés akkor akadályozott, ha a postai kézbesítő a tértivevényen a Korm.25.§ (1) bekezdés f) pontja szerint a „kézbesítés akadályozott” jelzést tünteti fel.

3.) A módosított rendelkezések hatályba lépése:

A Cstv. 27.§ (3) bekezdésének szabályaira speciális rendelkezés nincs, ezért törvénytervezet 50. § szerint – mely az általános hatályba léptető rendelkezést tartalmazza – a törvény a kihirdetést követő második hónap első napján lép hatályba.

A törvénytervezet 37.§-a szerint a Cstv. 83/E.§-szal egészül ki, ez rendezi a módosítással érintett rendelkezések hatályba lépésével kapcsolatos részletszabályokat. E szerint, a módosított törvényi rendelkezéseket a hatályba lépésekor folyamatban levő eljárásokban is alkalmazni kell a törvény hatályba lépését követően megkezdett eljárási cselekményekre, a hatályba lépését követően keletkezett tényekre és megkezdett intézkedésekre, valamint a felszámolási eljárásokban a hatályba lépését követően megkezdett vagyoneértékesítésre.

Egységes álláspont alakul ki az alábbi kérdésekben:

A felszólító levél postai megküldésére kötelezően előírt tértivevény külön szolgáltatás, valamint a Cstv.27.§ (3) bekezdésében írt „kézbesítési vélelem” a törvény hatályba lépését követően feladott fizetési felszólításokra alkalmazandó. A törvénymódosítás hatályba lépését megelőzően feladott fizetési felszólításokra a feladáskor hatályos jogszabályi rendelkezés és az az alapján kialakult bírói gyakorlat az irányadó.

A Cstv. 27. § (2) bekezdés a) pontjára alapított kérelemhez a Cstv. 24.§ (1) bekezdése alapján – a törvény hatályba lépését követően postán elküldött fizetési felszólítások esetén – a postai könyvelt küldemény tértivevényét is csatolni kell. Ennek hiányában – ahogy a hiánypótlás egyéb esetére a Kúria és az Ítéltáblák 2016. április 18-án megtartott szakmai konzultációjáról készült emlékeztető IV/3. pontja is rögzíti –, hiánypótlás keretében kell felhívni a hitelezőt, hogy csatolja a tértivevényt, ennek elmaradása esetén pedig a kérelmet a Cstv. 25. § (1) bekezdés c) pontja alapján – érdemi vizsgálat nélkül – el kell utasítani.

II. Az „adósi vitatással” kapcsolatban az elmúlt évben felmerült néhány jogértelmezési probléma.

1. Vitatás tartalmi követelményei.

A jelenleg hatályos Cstv. 27. § (2c) bekezdése szerint a (2) bekezdés a) pontja szerinti esetekben akkor lehet az adós vitatását megállapítani, ha az érdeemben kétségbe vonja a fizetési kötelezettség jogcímét, fennállását, esedékességét, mértékét vagy összegét és a fizetési felszólításnak tartalmaznia kell legalább a követelés jogcímét, összegét, megfizetésének határidejét.

A vitatás tartalmi követelményének körében a **Kúria a BH2016. 211.** számú döntésében is rögzítette, hogy a Kúria által szervezett 2012. február 29-én tartott országos értekezleten rögzítettek szerint kialakult gyakorlat alapján ***a Cstv. 27. § (2c) bekezdése szerinti felsorolást nem lehet szűkítően értelmezni, az is elegendő, ha az adós vitatása a felsoroltak közül legalább az ott felsorolt okok egyikére vonatkozik, vagy a felsorolásban nem szereplő, de tartalmában a követelés vitatásának minősülő nyilatkozatot tartalmazza. Így vitatásnak minősül, ha az adós a hitelezői követelés jogalapját, összepszerúségét vagy az esedékességét támadja, illetőleg az is, ha valamely ténybeli vagy jogi indokra hivatkozva a követelés megfizetését megtagadja.*** Ezen eseti döntésben a Kúria elfogadta követelést vitató nyilatkozatként az adós hitelezővel kötött vállalkozási szerződését azonnali hatállyal felmondó, egyben a nem megfelelő teljesítésre alapítottan késedelmi, valamint meghiúsulási kötbérigény érvényesítésére tett nyilatkozatát.

Hasonlóképp foglalt állást a **Debreceni Ítéltábla BDT2016. 3586.** számú eseti döntésében is, ahol kimondta, hogy ***a vitatás közlése nem elégséges, szükséges a hitelezői követelés kiegyenlítése megtagadásának okát is előadni, azaz a vitatást indokolni, ez az indokolási kötelezettség azonban részletes jogi érvelést nem tesz szükségessé, és bizonyítási kötelezettséget sem teremt.*** Az érdemi vitatás megállapítását nem zárja ki, hogy a számla „korrekciójának” kéréséből nem derül ki, az adós a hitelező követelését bármilyen összegben jogosnak tartotta-e, vagy azt teljes egészében elutasította.

A **Kúria BH2016. 312.** számú eseti döntésében pedig külön kiemelte, hogy a ***felszámolási eljárás szempontjából a követelés jogalapját, jogcímét már a követelés összepszerű bejelentése előtt vitatottá lehet tenni, ebből következően a hitelező az adós által jogalapjában már visszautasított igényre hiába állít ki összepszerűen számlát, illetve a számlák kiállításának kötelezettsége hiányában hiába küld fizetési felszólítást az adós részére, mert az adós a hitelezői követelés jogalapját már a felek közötti szerződés megszűnése előtt vitatottá tette, így a követelés vitatott.***

2. A követelés írásbeli vitatása elektronikus levélben

A korábbi évek gyakorlatával ellentétesen foglalt állást a **Kúria a BH2015. 315.** szám alatt közzétett döntésében, elfogadta ugyanis az adós elektronikus úton, egyszerű e-mail formájában küldött hitelezői követelés vitatását tartalmazó nyilatkozatát, és a hitelezői követelést vitatott követelésnek tekintve az adós fizetése képtelenségét nem találta megállapíthatónak. Döntésében úgy foglalt állást, hogy bár a Cstv. 27. § (3) bekezdése szerint a vitatásnak írásban kell történnie, azonban ez a vitatás nem kizárólag a Ptké. 38.§ (2) bekezdése szerinti módon történhet meg. Nem kizárt a Kúria álláspontja szerint az sem, ha a felek a szóbeli egyeztetésükről szóló jegyzőkönyvbe foglalják azt, hogy az adós a követelést vitatja, ebben az esetben sem a Ptké. 38.§ (2) bekezdésében felsorolt módon történik a vitatás, ennek ellenére ez is írásban történt vitatásnak minősül. Erre az érve is figyelemmel a **Kúrai arra a jogi következtetésre jutott, hogy helytállóan állapította meg a**

másodfokú bíróság: **amennyiben a vitatás elektronikus úton, egyszerű e-mail formájában történik, s az kétséget kizáróan megérkezett a hitelezőhöz, továbbá az eljárásból kitűnik az is, hogy a felek között az elektronikus út volt a bevett kapcsolattartási formák egyike, akkor az állapítható meg, hogy a felek közötti kommunikáció zárt láncolatot alkot, és ezért az így közölt vitatásra az adós eredménnyel hivatkozhat.**

A közzétett döntés alapjául szolgáló jogviszonyra, a felek jognyilatkozataira még a régi Ptk. volt alkalmazandó, érdemes azonban megvizsgálni az „írásbeliség” követelményét az új Ptk. hatálya alatt tett jognyilatkozatra vonatkozóan is.

Ptk. 6:7. § [Írásbeli alakhoz kötött jognyilatkozat]

(1) Ha a jognyilatkozatot írásban kell megtenni, az akkor érvényes, ha legalább a lényeges tartalmát írásba foglalták.

(2) Ha e törvény eltérően nem rendelkezik, a jognyilatkozat akkor minősül írásba foglaltnak, ha jognyilatkozatát a nyilatkozó fél aláírta.

(3) Írásba foglaltnak kell tekinteni a jognyilatkozatot akkor is, ha annak közlésére a jognyilatkozatban foglalt tartalom változatlan visszaidézésére, a nyilatkozattevő személyének és a nyilatkozat megtétele időpontjának azonosítására alkalmas formában kerül sor.

Kommentár a Ptk. idézett 6:7.§ (3) bekezdéséhez:

„b) A *technikai fejlődés* folyamatosan új jognyilatkozati formákat tesz lehetővé. Az ezek által támasztott követelményeknek tesz eleget a Ptk. azzal, hogy kimondja: írásba foglaltnak kell tekinteni a jognyilatkozatot akkor is, ha annak közlésére a jognyilatkozatban foglalt tartalom változatlan visszaidézésére, a nyilatkozattevő személyének és a nyilatkozat megtétele időpontjának azonosítására alkalmas formában kerül sor. Ez a szabály is tudatosan technológia-semleges megfogalmazást kapott. A bírói gyakorlatnak kell kialakítania, hogy milyen jognyilatkozati forma felel meg ennek a követelménynek. Mivel a Ptk.-ban megfogalmazott követelmények az elektronikus aláírásról szóló 2001. évi XXXV. törvény fogalomrendszerével összhangban álltak, a minősített elektronikus aláírással ellátott elektronikus dokumentum kétséget kizáróan eleget tett a Ptk. írásbeliségre vonatkozó követelményének. Noha az elektronikus aláírásról szóló törvényt a jogalkotó hatályon kívül helyezte, de a belső piacon történő elektronikus tranzakciókhoz kapcsolódó elektronikus azonosításról és bizalmi szolgáltatásokról, valamint az 1999/93/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 910/2014/EU rendelet változatlan tartalommal definiálja a minősített elektronikus aláírás fogalmát, így ez a forma továbbra is kétséget kizáróan eleget tesz a Ptk. írásbeliségre vonatkozó követelményének. Emellett azonban más megoldások is kielégíthetik a Ptk. három konjunktív feltételből álló követelményrendszerét. Ilyen lehet például egy online banki ügyintézészt biztosító technikai megoldás. Érdemes felhívni a figyelmet arra, hogy az Mt. átvette a Ptk. tervezetének a szabályát [Mt. 22. § (2) bek.], az ehhez fűzött kommentárok azonban – tévesen! – úgy foglaltak állást, hogy e követelményt

egy egyszerű e-mail vagy akár egy SMS is képes kielégíteni.”

Az idézett jogszabályi rendelkezésből és az ahhoz fűzött kommentárból az következik, hogy a Ptk. 6:7.§ (3) bekezdésének követelményét az egyszerű email vagy SMS nem elégítik ki. A Ptk. diapozitív szabályozásából /Ptk.6:1.§ (2)/ következően a felek a Ptk. kötelekre vonatkozó rendelkezéseitől eltérhetnek. Ha a felek megállapodtak abban, hogy a szerződéses kapcsolatukban az egyszerű emailt írásbeli kapcsolattartási formának elfogadják, akkor ez a megállapodásuk a fizetésképtelenség szempontjából jelentős nyilatkozatukra (fizetési felszólítás, vitatás) is alkalmazható lehet.

III. A számlát helyettesítő, Cstv. 27. § (2) bekezdés a) pontja szerinti fizetési felszólítást megelőző (ügynevezett „első”) felszólítással kapcsolatos új probléma.

A Kúria a BH2016. 312. szám alatt közzétett döntésében úgy foglalt állást, hogy a számlakibocsátásra kötelezett hitelező **csak** számlával hívhatja fel az adóst a teljesítésre, nem fogadható el a fizetési felszólítást megelőző szabályos fizetési felhívásként a számlakibocsátásra kötelezett hitelező levélben írt, a követelés ténybeli alapját, jogcímét, összegét és teljesítési határidejét tartalmazó fizetési felszólítása. A Kúria álláspontja szerint

„az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfa törvény) 159.§ (1) bekezdése kimondja, hogy az adóalany köteles – ha e törvény másként nem rendelkezik – a 2.§ a) pontja szerinti termékértékesítéséről, szolgáltatásnyújtásáról a termék beszerzője, a szolgáltatás igénybe vevője részére, ha az az adóalanytól eltérő más személy vagy szervezet, számlakibocsátásáról gondoskodni. A törvény az érintett felek személye, illetve a követelés jellege tekintetében nem tartalmaz eltérő rendelkezéseket.

Figyelemmel erre, a régi Ptk. 302.§ b) pontjában írtakra, valamint a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 165.§ (1) és (2) bekezdésére, a 166.§ (1)-(3) bekezdésére, ha a hitelezőnek számlát kellett volna kiállítani az adóssal szemben, azt nem helyettesítheti fizetési felszólítással. Ahhoz, hogy a Cstv. 27. § (2) bekezdés a) pontja és a (3) bekezdés szerinti fizetési felszólítást joghatályosan megküldhesse, számla kiállítására lett volna köteles, a számlakiállítási kötelezettségét tehát nem kerülhette volna meg. A **4/2013. PJE** határozatban részletezett, legalább a követelés ténybeli alapját, jogcímét, összegét teljesítési határidejét tartalmazó fizetési felhívás a fent kifejtett jogszabályi kötelezettségekre is tekintettel nem alkalmazható tehát a számlakibocsátásra kötelezett gazdálkodó szervezetek által. A jogegységi határozat e része olyan hitelezők számára teszi lehetővé az adósaik felhívását, akik nem kötelezettek számla kibocsátására, tehát, ha az Áfa-törvény szerint a hitelező számlakibocsátásra kötelezett, nem fogadható el fizetési felszólítást megelőző szabályos fizetési felhívásként a hitelező levele.”

A Kúria döntésében kifejtett álláspont szemben állónak látszik az idézett jogegységi határozat szellemével, és a kialakult bírói gyakorlattal is. A jogegységi határozat szerint

ugyanis a kötelezett nem hagyhatja figyelmen kívül a fizetési felszólítást akkor sem, ha olyan követelés teljesítésére hívják fel, amelyet nem vállalt szerződésben (szavatossági igény, megszűnt szerződésből eredő szolgáltatás visszakövetelése), mert ha figyelmen kívül hagyja, a következő felszólítás alapján elrendelhető felszámolása.

A BH- ban írtak szerint azonban a kötelezett a kapott fizetési felszólítást figyelmen kívül hagyhatja, ha a jogosult azt olyan esetben küldi, amikor számlát kellett volna küldenie, hiszen az ellene a fizetéseképtelenség megállapítására indított eljárásban hivatkozhat (vagy a bíróságnak hivatalból kell vizsgálnia?) arra, hogy nem kapott számlát, és „nem fogadható el fizetési felszólítást megelőző szabályos fizetési felhívásként a hitelező levele”.

A már idézett Cstv. 27. § (2c) bekezdése szerint a (2) bekezdés a) pontja szerinti esetekben akkor lehet az adós vitatását megállapítani, ha az érdemben kétségbe vonja a fizetési kötelezettség jogcímét, fennállását, **esedékességét**, mértékét vagy összegét....

A szintén fentebb már idézett a **Kúria a BH2016. 211.** számú döntése szerint a Cstv. 27. § (2c) bekezdése szerinti **felsorolást nem lehet szűkítően értelmezni, az is elegendő, ha az adós vitatása a felsoroltak közül legalább az ott felsorolt okok egyikére vonatkozik**, vagy a felsorolásban nem szereplő, de tartalmában a követelés vitatásának minősülő nyilatkozatot tartalmazza.

Egységes álláspont alakult ki abban, hogy számlakibocsátás hiányát a bírói gyakorlat következetesen jogosulti késedelemnek tekinteti (erre utal az elemzett BH2016. 312. számú döntés is a Ptk.302.§ b) pontjának felhívásával), a jogosulti késedelem a kötelezett késedelmét kizárja, tehát a kötelezetteknek abban az esetben, ha a hitelezőtől számla helyett fizetési felszólítást kap, a számla hiányára hivatkozva a követelés esedékességét kell vitatnia, kétségbe kell vonnia a fizetési kötelezettségét, mert ennek hiányában a második felszólítás kézhezvételével a vitatás lehetőségét elveszti, és az ellene indított eljárásban már nem hivatkozhat arra, hogy számlát nem kapott. A bíróságnak nem kell hivatalból vizsgálnia, hogy a jogosultnak kellett-e számlát kibocsátania, vagy fizetési felszólítással is felhívhatta a kötelezettet teljesítésre, mert ezt a kötelezetteknek kellett a fizetési felszólítás kézhezvételét követően a hitelezővel közölnie.

Hasonló az a jogi helyzet, amikor a hitelező – az adós álláspontja szerint – nem megfelelően, nem a megfelelő tartalommal, vagy idő előtt állította ki a számlát. E körben a gyakorlat BDT2011. 2473. közzétett döntés szerint alakult, nevezetesen, hogy „ **a fizetéseképtelenség megállapításának elkerülése érdekében az adós nem hivatkozhat arra, hogy a hitelező a követelés alapjául szolgáló számlát teljesítésigazolás, garanciavállalás és adóigazolás hiányában nem állíthatta volna ki, e tények ugyanis a kibocsátott számla szerinti követelés – határidőn belüli – vitatására adtak volna alapot**”.

IV. A teljesítési határidő az új Ptk.-ban:

Régi Ptk. 298. § A kötelezett késedelembe esik,

- a) ha a szerződésben vagy jogszabályban meghatározott, vagy a szolgáltatás rendeltetéséből kétségtelenül megállapítható teljesítési idő eredménytelenül eltelt;
- b) más esetekben, ha kötelezettségét a jogosult felszólítására nem teljesíti.

Új Ptk. 6:153. § [A kötelezett késedelme]

A kötelezett késedelembe esik, ha a szolgáltatást annak esedékességekor nem teljesíti.

Ptk. 6:130. § [Pénztartozás teljesítésének ideje]

(1) Ha a felek a szerződésben a pénztartozás teljesítésének idejét nem határozták meg, **a pénztartozást a jogosult fizetési felszólításának vagy számlájának kézhezvételétől számított harminc napon belül kell teljesíteni.** Ha a pénztartozás fizetésére kötelezett szerződő hatóság, a szerződő hatóságnak nem minősülő vállalkozással kötött szerződése esetén pénztartozását a jogosult fizetési felszólításának vagy számlájának kézhezvételétől számított harminc napon belül köteles teljesíteni, ebben az esetben a számla kézhezvételének napja nem képezheti a felek között érvényes megállapodás tárgyát.

(2) A jogosult teljesítésétől számított harminc napon belül kell teljesíteni a pénztartozást, ha

a) a jogosult fizetési felszólításának vagy számlájának kézhezvétele a jogosult teljesítését (vállalkozási szerződés esetén az átadás-átvételi eljárás befejezését) megelőzte;

b) nem állapítható meg egyértelműen a jogosult fizetési felszólítása vagy számlája kézhezvételének időpontja; vagy

c) a kötelezettnek fizetési felszólítás vagy számla bevárása nélkül teljesítenie kell fizetési kötelezettségét.

Cstv.27.§ (2) A bíróság az adós fizetéseképtelenségét akkor állapítja meg, ha

a) az adós szerződésen alapuló nem vitatott vagy elismert tartozását **a teljesítési idő lejártát követő** 20 napon belül sem egyenlítette ki vagy nem vitatta, és az ezt követő hitelezői írásbeli fizetési felszólításra sem teljesítette, ...

Az új Ptk. idézett rendelkezéseire figyelemmel felmerül az a kérdés, hogy a teljesítési határidőre vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket kell-e vizsgálnia a felszámoló bíróságnak, illetve hogy hivatkozhat-e az adós az eljárás során arra, hogy nem a számlában, illetve fizetési felszólításban írt határidő volt a teljesítési határidő, a teljesítés időpontjára a Ptk.6:130.§-a az irányadó, és ezért a jogosult a Cstv. szerinti fizetési felszólítását (illetve az un. második felszólítást) a 20 nap eltelte előtt küldte el.

Egységes álláspont szerint a Cstv. 27.§ (2) bekezdés a) pontjában írt „teljesítési idő” a hitelező számlájában vagy fizetési felszólításában megjelölt határidő. A felszámoló bíróságnak nem kell vizsgálnia, hogy a hitelező a számláját helyesen állította-e ki, illetve a felszólításban a teljesítési határidőt helyesen tüntette-e fel, vagy a teljesítési időt a Pt.6:130.§-a szerint kell-e meghatározni. Továbbra is irányadó az a – törvény indoklására épülő – bírói gyakorlat, hogy a kötelezett felelőssége, hogy a kapott számlát (fizetési felszólítást) megvizsgálja, és ha azzal kapcsolatban bármely okból kifogása merül fel – többek között, mert az a teljesítési határidőt tévesen tartalmazza – azt a törvényben előírt határidőn belül a jogosulttal közölje. Ha nem teszi, utóbb már nem hivatkozhat arra, hogy a teljesítésre más határidő az irányadó.

Pécs, 2017. május 2.

dr. Berki Csilla
ítélőtáblai bírósági elnök

dr. Kovács Ildikó
ítélőtáblai tanácselnök